

եանց, մին միտեալ ի բարին, եւ մեան հակեալ ի չարն. — իսկ ի բարութիւն եւ կամ ի չարութիւն դառնալոյ անձնիշխանութիւնն է կամակար:

Եւ արդ, զի՞նչ են օրհնին Աստուծոյ. եւ զի՞նչ են օրհնին մեղաց:

Բ.

Մեղին են, ընդհանուր առմամբ, յանձնիք ընդդէմ կրօնական կամ բարոյական օրինաց. կամ ըստ բանի Յովհաննու Առաքելոյ՝ «իննի իսկ մեղին անօրհնութիւնն է» (1 ԹՎ 3, 4), եւ «ամենայն անիրաւութիւն մեղի են (1 ԹՎ 5, 17). իսկ Պաւղոս Առաքեալ տէ՛ թէ՛ «ամենայն ինչ որ ոչ ի հաւատոց է՝ մեղի են» (Հռ 14, 23):

Մեղքն ի սկզբան մտանէ ի գիտակցութիւնն մարդոյ իբրեւ իրական զիմադարձութիւն ընդդէմ յայտնի կամայ Արարչին, եւ իբրեւ հակառակութիւն որ ի յայտ գայ մանաւանդ անձնասիրութեամբ եւ զգասիրութեամբ: Ուստի ակիզքն եւ ծագումն մեղաց արմատացեալ են ի կառն մարդոյ ինքնին, «զի ի սրտէ ելանեն խորհուրդք չարք» (Մթ 15, 19. հմտ. ԹՎ 8, 44, եւ Հռ 5, 12 եւ 1 ԹՎ 3, 8): Այս է արմատական չարն, որոյ արդասիքն են բնածին ազգմունք աշխարհասէրք, նիւթական միտութիւնք, կարիք, ախտք եւ ցանկութիւնք այլեւայլք: Սակայն զիտեղի է՝ թէ սկզբ

բունքն մեղաց ո՛չ լոկ անձնասիրութիւնն է եւ ո՛չ սոսկ զգասիրութիւն կամ մարմնասիրութիւն, այլ երկրեան ի միասին: Ուստի յիւրաքանչիւր անձին, զբաղանապէս, սէր այնորիկ՝ որ աշխարհային է յիւրում անձնաւորութեան, իսկ ժխտականապէս հակասիրութիւնն այլոր սիրոյ ընդդէմ սիրապահանջ աստուծոյնն նպաստական, մեղաց բուն իսկ հոլորակն է: Մեղքն, որպէս վերագոյն ասացաւ, հաստատեալ են ի կառն անձնասիրութեան. նա ինքն (մեղքն) չէ՛ բռնաւ յանձնէ իւրմէ բնութիւն, այլ միայն հաստատութիւն եւ արդիւնագործութիւն քննութեան ի ձեռն անձնիւր կառնաց հանդիպ աստուծոյնն ճիշդեական վիսկանի, որ է արայութիւն Աստուծոյ յաշխարհիս: Զայս աստուծոյնն նպատակ պարտի մարդս ընդունել՝ ճանաչել եւ իմանալ իբրեւ զծայրագոյն բարին, եւ ըստ այնմ կամակար մտօք ուղղել եւ վարել զընթացս կենաց: — Զայնքն հոգեակ եւ մեկնելի է հակառակադրութիւնն հոգոյ ընդդէմ մարմնոյ (առ որ հմտ. Գղ 5, 16 44. 1 ԹՎ 2, 15 44. այլ եւ Հռ 7, 14. 18. 24 եւ 8, 3. 5. 7 եւ 1 Կր 1, 26 եւ 1 Պա 2, 11), որպէս եւ աշխարհն իբրեւ թագաւորութիւն բնածին ազգմանց, ընդդիմակաց յազաւորութեանն Աստուծոյ (ԹՎ 4, 4 եւ 1 ԹՎ 2, 15 44. եւ 1 Պա 2, 11 եւ Հռ 12, 2 այլովքն հանդերձ):

(Շար.)

Յ. Յ. Մ.

ԵՐԿՐԵՍԹ ՄԱՐԳԱՌԵՐԵՆԸ

Մովուն ժայռ խարակն է երբեմն մարդկութիւն:
Ժայռ, որուն իզուր կուգան բախել գոռ ալիքներ փրփրեալս:
Կը փռուին անոնք պատառ պատառ, վայնասունով մ'հեծեծազին:
Եւ կը դառնան իրենց հունըր ցաւին, նկուն ու լիուն:

Ժայռը, խորխոս անգգայ,
Վշտի սկար ալիքներուն՝ անհարբէր
Ոչ մէկ նայուածք ունի գուրի,
Ոչ մէկ շարժում կարեկցութեան:
Այս է անա մարդկութիւն,
Երբ սկար ես, եւ ինկած:
Արցունքներուդ մեղք է, ի զուր
դուն կուլաս:—

* * *

Մով մըն է մարդկութիւնը՝ խորունկ,
Մով սարածուն մերք միապաղաղ մերք,
փոքրփոքած,

Որ իր ալիքն մեշ անբախանց
Պատմութիւն մը ունի դարաւոր,
Դանձեր, զոհեր անհամար . . . :
Տիեզերք մը անհրապոյր:
Մով լոյծ ու գայ, մշտաւարուն
— Մօր սրին պէս զգայուն —
Ուր ինկած հասիկ մ'աւազի
Կը յուզէ զինք ալիք, ալիք:
Այս է միւս մարդկութեան
Նայուածք մը սոսկ, շիբ մը արցունք
Իր սրին խորն՝ նոր յուզումներ
Դուրի, Սիրոյ, կ'ըսեղծեն:

ԱԿԻԼԻՆԷ